

Signalement

Alison Adams, Stephen Rawles et Alison Saunders (eds). *A bibliography of Claude-François Menestrier: Printed Editions, 1655-1765*. (Travaux du Grand Siècle n° xv.) Genève, Librairie Droz, 2012. ISBN 978-2-600-01526-4. €93,84.

In 2005 is met een congres en een tentoonstelling in Lyon en Grenoble de driehonderdste sterfdag herdacht van Claude-François Menestrier (1631-1705). Hoewel deze geleerde jezuïet met zijn ruim 150 publicaties over geschiedenis, heraldiek, emblemata, hofritueel en danskunst in velerlei opzicht een stempel heeft gedrukt op de Franse cultuur en cultuurgeschiedenis van de zeventiende eeuw, is over hem nog geen wetenschappelijke biografie verschenen. Daaraan werkt nu de Britse cultuurhistorica Judi Loach, die tevens een kritische editie voorbereidt van een nog ongedrukte sleuteltekst uit Menestriers werk: *Idée de l'étude d'un homme honnête* (1633). De nieuwe beredeneerde bibliografie van het gedrukte *oeuvre*, in 2012 in samenspraak met Loach uitgegeven in de *Travaux du Grand Siècle*, legt een solide basis onder de lectuur van de te verschijnen studies.

De samenstellers bouwen voort op de bibliografieën van Allut (1856), Renard (1881) en Sommervogel

(1898) en op hun eigen catalogus (1999-2002) van Franse emblematabundels. In weerwil van de veelzijdigheid van Menestriers *oeuvre* wijzen zij in hun inleiding op de uitgesproken systematiek ervan. Wat Menestrier zijn *Philosophie des images* noemde, was stevig gegrondvest op aristotelische beginselen.

Menestrier heeft zijn opvattingen over symboliek zelf ruimschoots in praktijk kunnen brengen. In Lyon en Parijs heeft hij talloze festiviteiten en andere schouwspelen vormgegeven en geregisseerd. In 1689 verscheen in Parijs zijn *Histoire du Roy Louis le Grand*: een geïllustreerde catalogus van 'medailles, emblemata, deviezen, penningen, opschriften, wapens en andere openbare gedenktekens' ter ere van Lodewijk XIV. Voor heraldici is vooral Menestriers *Le véritable art du blason* (Lyon 1659) van belang. Het bevat een polemieek met Charles le Laboureur, de *grand old man* van de zeventiende-eeuwse Franse heraldiek, over de al dan niet symbolische duiding van wapens. Deze hermeneutische kwestie is ook in de Nederlandse wapenkunde enige decennia voorwerp van debat geweest en verdient wellicht een afzonderlijke monografie.

Kees Kuiken